

За місяць до першої смерті...

— От стара відьма!

— Їй п'ятдесят чотири. Сьогодні, якщо не забув. Не така вже й стара.

— На вигляд їй значно більше!

— Відсидиш стільки, скільки вона, — на себе в дзеркало глянеш.

— Тьху на тебе! І я тебе благаю, скільки вона там відсиділа!

— Коли зачинила тебе на добу, ти вив і кричав, що більше не витримаєш. Якби в колонії було добре, обмеження волі не було б покаранням.

— Ой, а на волі дуже добре! Живемо, наче в зоні.

— Ти сам довго в зоні жив? На смак її куштував? І взагалі, відколи це ти обзиваєш жінок старими, хлопчику?

Вадим Граф не любив, коли дружина так його називала. Зоя постійно підкреслювала їхню різницю у віці, не аж таку велику, на його думку. Подумаєш, якихось три роки. Щоразу, коли вона так *дражнилася*, Граф картав себе за нестриманість.

Ще коли їхні стосунки почалися і Зоя пояснювала стриманість і невпевненість у собі своєю нібито старістю, він у пориві сказав чисту правду. Давно помітив за собою: до ровесниць, а тим паче — до молодших за себе його не тягне, та й не тягнуло особливо. Навпаки: ще підлітком заглядався на старших жінок, називаючи їх зрілими.

Зою сповідь залицяльника не надто переконала. Проте згодом пояснила, оперуючи науковими, переважно

медичними термінами: Вадим має комплекс, подібний до Едипового. Він не зрозумів, що мається на увазі, й вона витлумачила — це коли син відчуває статевий потяг до матері, а доця — до татуся. Граф тоді щиро образився. Зоя поспішила пояснити: висловилася фігурально. Ну його в баню, той секс. Якщо дивитися ширше, чоловік із такими налаштуваннями просто бачить у всіх жінках мамку. Легше не стало, Вадим уперто все заперечував. Наполягав на іншому трактуванні: цінує в жінках досвід — а досвід, у його розумінні, приходиться із віком.

— Нехай. — Граф здав назад. — Не стара, о'кей. Але — відьма, тут не попреш. Так би й спалила мене на попіл! Бачила, як вона витріщалася!

— На мене так само, — парирувала Зоя. — І цей погляд, хлопчику...

— Знову ти за своє! — Вадим тупнув ногою.

— Зараз поводишся, мов хлопчисько переляканий, погодься.

— А ви всі не перелякані!

— О! — Зоя з переможним виглядом тицьнула пальцем йому в лоба. — А кажеш: телющила свої баньки на одного тебе. На всіх вона так гляділа. В кожному дірку пропала. Мені досі отут пече.

Дружина взяла Вадимову руку, приклала між грудей.

— На нас дивляться оті твої. — Граф кивнув через плече, не повертаючи голови.

— Хай собі. — Зоя ще сильніше притиснула руку. — Б'юся об заклад, вони зараз одне від одного відвертаються. І ненавидять одне одного.

— В усьому ти винна, Зоє. Так Віра каже.

— *Не-а.* Я винна лише в тому, що була одружена з її сином. Що носила його прізвище, а значить — і її. Ще більша моя провина — в тому, що гідно поховала свого

чоловіка. Гляділа й далі навідою його могилу на новому кладовищі, а це їздити аж на «Дружбу»¹. І не пішла в монастир, отой, на Мальованці². Навпаки: зняла жалобу й одружилася вдруге. Найбільший злочин — узяти твоє прізвище, коханий.

— Ага. Вона називає тебе Графинею.

— Не лише вона. Та з Віриних вуст це звучить або звинуваченням, або вироком, або прокляттям.

— Я ж кажу — відьма!

— Без тебе знаю. Їдьмо звідси, тепер нас пропалюють очима родичі.

— Ой, які вони нам родичі!

— Тобі — справді ніякі. Мені — так. Гадюча сімейка.

Зоя не витримала, озирнулася.

Демонстративно взяла Вадима під руку, повела до їхнього червоного «камаро», «п'ятірки»³, за смішною ціною купленої з рук. Та вже біля машини, взявшись за ручку водійських дверцят, Зоя на мить завмерла, ступила вбік, передала ключі чоловікові.

— Поведеш, у мене руки гуляють.

— Я навіть знаю, чому.

— Що такого радісного побачив? — Зоя підозріло звужила очі.

— Ти лише вдаєш байдужу. Тебе, кохана, все це зачепило дуже сильно.

---

¹ «Дружба» — неофіційна назва Корбутівського цвинтаря, міського кладовища в Житомирі. Складається з двох частин, старого й нового. Нове відкрите 1999 року.

² Мальованка — мікрорайон у передмісті Житомира, де розташовано Свято-Анастасіївський жіночий монастир.

³ Мається на увазі п'ята модель «Шевроле Камаро» (Chevrolet Camaro), у продаж надійшла 2009 року.

— Радієш? Колишня свекруха облила поміями, ви-
хлюпнула на мене всю накопичену в колонії жовч —
а тобі радісно?

— Ми всі тепер в одному човні, Зоє.

— Я й не проти. Тобто, — тут же виправилася вона, —
проти, але не заперечую, що Віра вибила всіх із колії. До-
ведеться з цим жити якийсь час.

— А я не хочу! — Вадим підкинув ключі, не піймав, во-
ни впали в калюжку, розлетілися дрібні бризки. — Ніко-
ли не бачив твого чоловіка! Ти навіть фоток не показува-
ла, забула? Бач, делікатна яка! З ними усіма, — кивок за її
плече, — я взагалі лиш тепер уперше познайомився!

Зоя закусила губу. Зберігала спокій. Їй це вдавалося, на
диво, легко, бо поруч зі знервованим чоловіком відчува-
ла себе сильнішою і більш упевненою. Відступила на крок,
зміряла Вадима втомленим поглядом.

— Тобі вони й не треба. Ключі підніми.

Нахилившись і підхопивши двома пальцями, Вадим
витер їх об шкіру куртки.

— Справді, хто мені всі ці прекрасні люди. І все одно
я потрапив під роздачу. За чуже вигрібаю.

— Ще ніхто ні за що не вигрібає, — відрубала Зоя. —
Ти бісишся, мене колотить, рідня огризається. Віра тіль-
ки того й хоче. У неї з головою не все гаразд.

— Кому від того легше? Тепер хай у решти голови бо-
лять, того вона хоче?

— Її мету ти зараз окреслив дуже точно.

Вадим сів за кермо, роздратовано стукнув долонями по
«бублику».

— Дочекається вона. Я її вб'ю колись.

— Не кидався б ти такими словами, — завважила
Зоя, далі зберігаючи спокій. — І щоб знав: доки Віра
жива, жодному з нас боятися нема чого. Тож дай їй Бо-
же здоров'я і довгих літ.

На цьому слові Зоя Граф обійшла авто, щоб сісти на пасажирське сидіння.

На ходу витягла з сумочки цигарки.

— Через неї все, — буркнув Ден, провівши поглядом «камаро».

— Аби тільки через Зойку, нас би тут не було, — відрізала Галина, глянула на інших, котрі товклися неподалік. — Ви теж так думаете? Ну, що Графиня втягнула нас у це лайно?

— Хай кінь думає. В нього голова велика, — озвалася Ніна, сіпнула чоловіка за лікоть. — Ми тут довго ще будемо стояти?

— Я вважав, що треба поговорити, всім. — Романів голос звучав не надто впевнено. — Зрештою, нам висунули ультиматум...

— Хто? Твоя тітка-зечка? — визвірилася на чоловіка Ніна. — Нічого собі заявочки! Не так — *пред'яви!* Тепер, по ходу, ми всі по черзі маємо прасувати Вірі шнурки! Хто як хоче, а від нас — ось!

Скрутивши дулю, Ніна Мірошник розвернула її до парадного, звідки компанія вийшла десять хвилин тому. Роман Мірошник легенько вдарив дружину по руці. А коли зустрівся з розгніваним, колючим поглядом, узяв за ту ж руку, потягнув до чорного джипа, що притулювся аж біля повороту.

Галині кортіло щось кинути їм навздогін, але Ден стиснув її плече.

— Я таксі викличу.

— Можемо довести, — пропонуючи допомогу, Віктор знав відповідь наперед.

— Обійдемося! — кинула Галя, розстібнула сумочку зі штучної шкіри, видобула цигарки, повторила: — Взагалі обійдемося, розрулимо. Теж мені проблема!